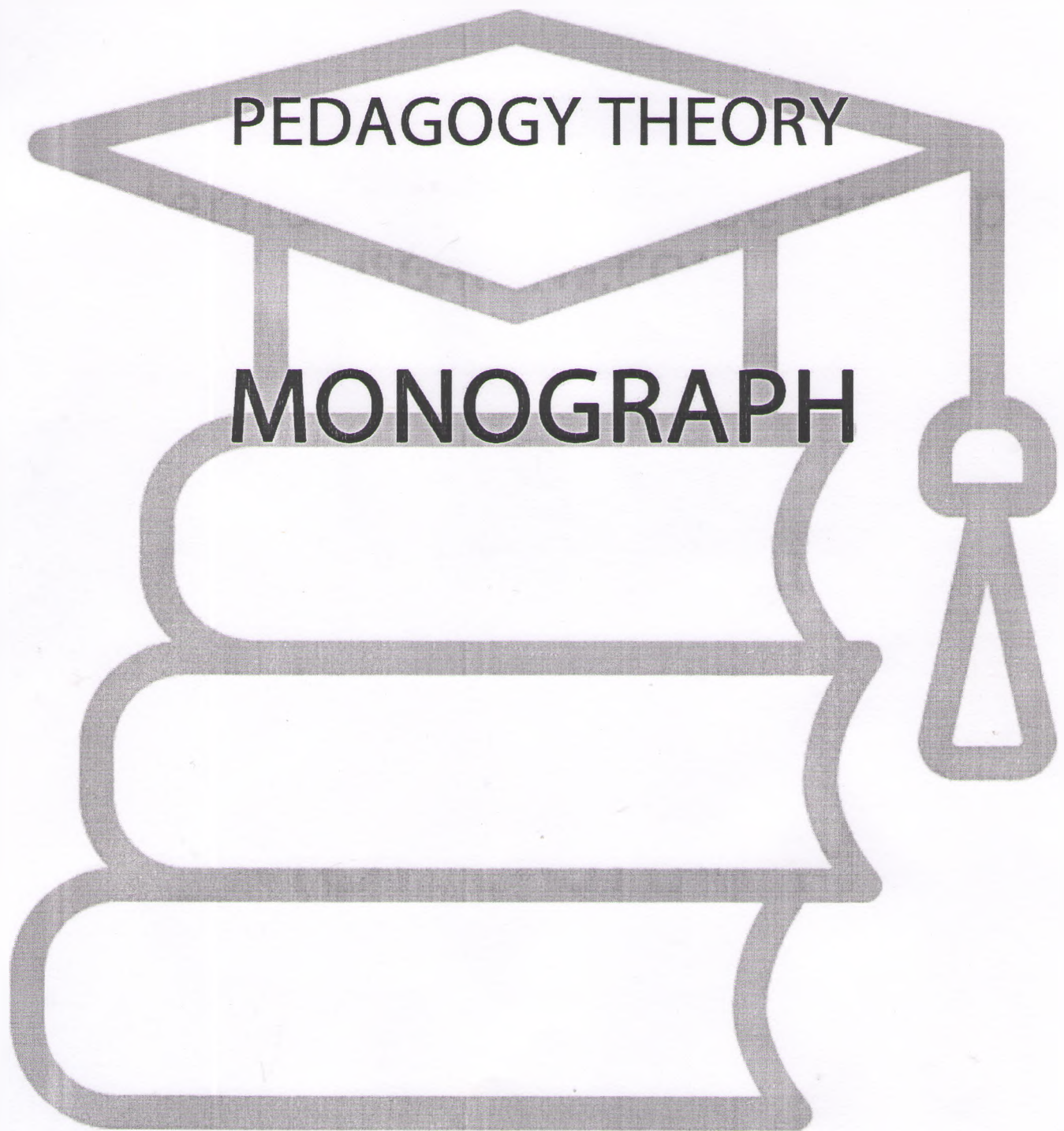

International Science Group
ISG-KONF.COM

DOI 10.46299/ISG.2020.MONO.PED.I
ISBN 978-1-64871-700-0
BOSTON (USA) – 2020

ISBN - 978-1-64871-700-0

DOI- 10.46299/isg.2020.MONO.PED.I

PEDAGOGY THEORY

Monography

Boston 2020

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

ISBN - 978-1-64871-700-0

DOI- 10.46299/isg.2020.MONO.PED.I

Authors - Aksonova O., Avdieieva S., Pivnenko Yu., Maksyutov A., Rozhi I., Bezlatnia L., Bykonia O., Chubina T., Fedorenko Ya., Kazachiner O., Oleynik O., Kolesnik A., Kurochkina V., Zolotova S., Lemberskyi O., Liaska O., Prokopova O., Hrytsai N., Dyachenko-Bohun M., Mikheyenko O., Lianna O., Karpenko Yu., Oliinyk O., Kovalevska O., Plotnikova N., Semenova L., Vnukova K., Shelestova L., Stechenko T., Gergul S., Gorodnycha L., Olkhovyk M., Sulaieva N., Irkliienko V., Myroshnychenko V., Tereshenko N., Vasyliieva L., Molnar T., Фроленкова Н., Андрійцьо-Рузаєва А., Martynenko O., Kryvun N., Bilousenko I., Gerdova T., Mitlytska V., Bakhov I., Moroz O., Ruda M., Kuz O., Bojko T., Lentyakov V., Ryabukha O., Tarnopolsky O., Kabanova M., Sheviakov O., Shramko I., Slavska Ya., Sizov V., Alforov O., Golinska T., Vladimirova A., Kireyev I., Zhabotyńska N., Koval V., Ihnatenko V., Nefedchenko V., Lebid I., Maksymiuk M., Mykhailiuk I., Tsareva O., Vavryk T., Nikolaeva S., Pavlishchuk O., Popenko Ju., Poliakova Ju., Stepanov A., Romanovskiy O., Kobets V.

Published by Primedia eLaunch

<https://primediaelaunch.com/>

Text Copyright © 2020 by the International Science Group(isg-konf.com) and authors.

Illustrations © 2020 by the International Science Group and authors.

Cover design: International Science Group(isg-konf.com). ©

Cover art: International Science Group(isg-konf.com). ©

All rights reserved. Printed in the United States of America. No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted, in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the publisher. The content and reliability of the articles are the responsibility of the authors. When using and borrowing materials reference to the publication is required.

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe and Ukraine. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

The recommended citation for this publication is:

Pedagogy theory: collective monography / Aksonova O., Avdieieva S., Kobets V., etc. – – International Science Group. – Boston : Primedia eLaunch, 2020. 321 p. Available at : DOI : 10.46299/isg.2020.MONO.PED.I

6.4	Lebid I. Specific features of transport technology professionals' training in the developed countries	236
6.5	Maksymiuk M. Methods of teaching oral communication in Ukrainian to foreign students	243
6.6	Mykhailiuk I., Tsareva O., Vavryk T. Integration of interactive teaching methods into the process of distance learning of information cycle disciplines	248
6.7	Nikolaeva S. Interconnected formation of generic and specific competencies in the process of masters' training	252
6.8	Pavlishchuk O., Popenko Ju. Usage of ict as an object of formation of lexical competence of students at the initial stage of learning english	260
6.9	Poliakova Ju., Stepanov A. Methodological aspects of training English speaking competences for specialists in Economics, International Relations and Business Administration: a communicative approach	269
6.10	Romanovskiy O., Kobets V. Ways and methods of activizing the personal potential of a future manager in the course of learning at a university	276
	REFERENCES	287

	Recommended ICTs: http://www.knlu.edu.ua/structure/library/repozit http://teachthought.com/technology/43-great-free-tools-for-teachers-from-edshelf/
5	Modular control work: an individual written paper on the problems of the FLs teaching methods history. <i>Competencies for formation or improvement:</i> GC1, GC 2, GC 3, GC4, GC5, GC 6, GC 10; SC1, SC6, SC10. <i>Control task examples:</i> -Name the principles of G. Palmer’s methodological system. - Explain the specifics of the oral communication content training by audio-visual method. - Review the system of exercises developed by the authors of the communicative FL teaching method in one of the relevant textbooks. Develop a set of exercises for teaching second-year students oral communication on the topic “Professions” (see more: “History of the foreign languages teaching methodology” (Nikolaeva S.Yu., 2020. P. 92-105). Recommended ICTs: http://www.knlu.edu.ua/structure/library/repozit http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/30 http://teachthought.com/technology/43-great-free-tools-for-teachers-from-edshelf/

Preparation of masters of education in specialty 01 Education / Pedagogy, specialization 014.021 English language and literature, training program “English language and second Western European language, foreign literature, teaching methods of foreign languages and cultures in higher education institutions” according to the described methodology for five years demonstrated its effectiveness

6.8 Usage of ict as an object of formation of lexical competence of students at the initial stage of learning english

Проблему формування лексичної компетенції у студентів із використанням ІКТ у професійній підготовці фахівців з іноземних мов відображено в роботах Денисова Д., Кареліної О., Коваль Т. та Шуневич Б. [304, с. 94]. Досвід вітчизняних та зарубіжних фахівців з викладання англійської свідчить про те, що процес оволодіння іноземною мовою є багатоаспектним явищем, яке складається з багатьох взаємопов’язаних факторів (лінгвістичних, психологічних, соціокультурних), а також вікових та індивідуальних особливостей.

За останні два десятиліття у методиці викладання іноземних мов помітнішою стала тенденція визнання першочергового значення лексики як засобу комунікації та ролі обсягу словникового запасу для формування

комунікативної компетенції. Це обумовлює актуальність вирішення проблеми ефективного розвитку лексичної компетенції у викладанні іноземних мов та дозволяє нам визначити завдання формування лексичної компетенції пріоритетним [305, с. 41].

На сьогоднішній день науковці дослідили процес формування лексичної компетенції студентів при оволодінні навичками спілкування іноземною мовою на початковому етапі за допомогою сучасних інформаційно-комунікативних технологій [306 с. 36]. Саме цим аспектом цікавились такі вітчизняні і зарубіжні дослідники як Андрущенко В., Балик Н., Батурін Ю., Биков В., Валькман Ю., Вінер Н., Гончаренко С., Гуревич Р., Дичківська І., Жалдак М., Жук Ю., Ляшенко О., Машбиць Ю., Морзе Н., Полат Є., Раков С., Співаковський О., Фрумін І., Девід А., Вільямс Р., Маклін К., Росс П. та інші. У працях цих авторів розглянуто шляхи підвищення ефективності навчання з використанням ІКТ, способи класифікації програмних засобів, специфіка їх використання у навчальному процесі при формуванні лексичної компетенції. У сучасній лінгводидактиці проблему використання інформаційних технологій досліджували також Андрієвська В., Боднар С., Козуб М., Меньшикова Ж., Онкович Г., Панова Л., Палій О. та інші науковці, які приділяли значну увагу практичній змозі застосовувати набутий багаж знань у спілкуванні та робочих процесах [307, с. 55]. Вони визначають, що процес формування лексичної компетенції із використанням ІКТ відбувається у звичайні три етапи, але використання технологій сприяє швидкому запам'ятовуванню та міцному закріпленню вивченого. Цими етапами є наступні: етап семантизації лексичних одиниць та створення орієнтованої основи для наступного формування лексичних навичок; етап автоматизації дій студентів з лексикою на рівні слова, словосполучення та понадфразологову рівні; етап автоматизації дій студентів з лексичними одиницями на текстовому рівні [308, с. 23].

Спираючись на основні висновки та положення компетентнісного підходу, ми підтримуємо думку Є. Яценко, яка характеризує навчальну лексичну компетенцію як інтегровану функціональну освіту, як єдність когнітивної

комунікативної компетенції. Це обумовлює актуальність вирішення проблеми ефективного розвитку лексичної компетенції у викладанні іноземних мов та дозволяє нам визначити завдання формування лексичної компетенції пріоритетним [305, с. 41].

На сьогоднішній день науковці дослідили процес формування лексичної компетенції студентів при оволодінні навичками спілкування іноземною мовою на початковому етапі за допомогою сучасних інформаційно-комунікативних технологій [306 с. 36]. Саме цим аспектом цікавились такі вітчизняні і зарубіжні дослідники як Андрущенко В., Балик Н., Батурін Ю., Биков В., Валькман Ю., Вінер Н., Гончаренко С., Гуревич Р., Дичківська І., Жалдак М., Жук Ю., Ляшенко О., Машбиць Ю., Морзе Н., Полат Є., Раков С., Співаковський О., Фрумін І., Девід А., Вільямс Р., Маклін К., Росс П. та інші. У працях цих авторів розглянуто шляхи підвищення ефективності навчання з використанням ІКТ, способи класифікації програмних засобів, специфіка їх використання у навчальному процесі при формуванні лексичної компетенції. У сучасній лінгводидактиці проблему використання інформаційних технологій досліджували також Андрієвська В., Боднар С., Козуб М., Меньшикова Ж., Онкович Г., Панова Л., Палій О. та інші науковці, які приділяли значну увагу практичній змозі застосовувати набутий багаж знань у спілкуванні та робочих процесах [307, с. 55]. Вони визначають, що процес формування лексичної компетенції із використанням ІКТ відбувається у звичайні три етапи, але використання технологій сприяє швидшому запам'ятовуванню та міцному закріпленню вивченого. Цими етапами є наступні: етап семантизації лексичних одиниць та створення орієнтовної основи для наступного формування лексичних навичок; етап автоматизації дій студентів з лексикою на рівні слова, словосполучення та понадфразовому рівні; етап автоматизації дій студентів з лексичними одиницями на текстовому рівні [308, с. 23].

Спираючись на основні вимоги та положення компетентнісного підходу, ми підтримуємо думку Є. Ятаєвої, яка характеризує навчальну лексичну компетенцію як інтегровану особистісну освіту, як єдність когнітивної

(лексичних знань і знань про самостійну діяльність для засвоєння іншомовної лексики) та практичної (лексичні навички в сукупності з уміннями та досвідом самостійної діяльності засвоєння іншомовних лексичних одиниць) готовності і здатності до самостійного оволодіння іншомовною лексикою, а також розвиток пізнавальної самостійності [309, с. 15].

Аналіз підходів у питаннях структури лексичної компетенції виявив, що вона охоплює наступні компоненти: мотиваційний, когнітивний та операційний. Мотиваційний компонент уміщає складну взаємодію потреб, мотивів і цілей навчальної діяльності, спрямованої на майбутній результат, а тому передбачає усвідомлення студентами важливості вивчення лексики для застосування в майбутній професії. Когнітивний – включає систему знань і досвід пізнавальної діяльності в сфері іноземної мови, які необхідні для здійснення комунікації з носіями мови та отримання інформації з іноземних джерел. Операційний компонент передбачає здатність адекватно здійснювати рецептивні і продуктивні види мовної діяльності: аудіювання, переклад, усне та письмове мовлення [310, с. 26]. З огляду на це, використання ІКТ є важливим інструментом у формуванні кожного із згаданих компонентів лексичної компетентності студентів.

Лексична компетенція, сформована у такий спосіб на заняттях англійської мови, допоможе майбутнім учителям у вирішенні багатьох професійних завдань, навчить визначати контекстуальне значення слова, порівнювати об'єм його значень у двох мовах, визначати структуру значення слова, віднаходити специфічно національне в значенні слова [311, с. 87].

Оскільки ключова лексична компетенція – це здатність використовувати пасивний (рецептивний) словниковий запас у рецептивних видах діяльності (аудіювання, переклад, читання) та активний (репродуктивний) – у продуктивних видах мовленнєвої діяльності (усне та письмове мовлення), то ІКТ виконують роль стимулятора швидкого та мимовільного запам'ятовування, а також поступового засвоєння потрібних словникових одиниць. Успішна професійна діяльність учителя іноземної мови передбачає володіння якісно та,

не менш важливо, кількісно обсягом лексичного матеріалу, вільне послуговування ним у мовленні, тому обсяг лексичного запасу студентів відповідної спеціальності повинен стати предметом особливої уваги в процесі їх підготовки. Отже, перед майбутнім викладачем поставлені серйозні професійні вимоги – набути лексичні знання та вміти використовувати їх у різних видах комунікації [304, с. 89], тому оперативність оволодіння новими словниковими одиницями є пріоритетним.

Міцні основи лексичної компетенції необхідно закладати на початковому етапі навчання, оскільки перший курс є перехідним на шляху опанування професійних знань та забезпечує в подальшому можливість успішного засвоєння навчальної програми. Важливо враховувати недостатню кількість годин, відведених на практичний курс, що зумовлює необхідність ранньої спеціалізації та інтенсифікації навчального процесу вже на I курсі [312].

Лексичний аспект є одним із найскладніших у теорії та практиці навчання іноземної мови. Процес опанування лексичними навичками містить комплекс проблем, пов'язаних із багатоаспектністю слова (його граматичний та власне лексичний статус), багатовимірністю змістових значень слова в словнику, безпосереднім співвідношенням слова з немовною дійсністю.

Аналіз практики викладання англійської мови у ВНЗ свідчить про досить низький рівень розвитку комунікативної компетенції студентів, особливо на початковому етапі. Спостереження за навчальним процесом дозволяють стверджувати, що саме лексична сторона мови викликає значні труднощі. Викладачі часто зазначають, що «бідність» словникового запасу студентів, їх неспроможність достатньо повно і точно висловлюватися англійською створює проблему невідповідності словникового запасу першокурсників обсягу та змісту мовленнєвих потреб [313, с. 34].

Серед причин низького рівня лексичної компетенції – слабкий рівень психологічної впевненості. Часто спостерігаємо, що в процесі мовлення впевнений в собі студент, відчувши складнощі у висловлюванні, не зупиняється, намагаючись обдумати та віднайти найвдаліше в контексті слово.

Він може просто розпочати нове речення, перефразовуючи висловлювання, а потім продовжувати мовлення [314, с. 60]. У подібній ситуації інший студент зупиниться, потребує допомоги чи підказки. Він воліє промовчати, ніж відповідати, або бути задіяним у групових формах роботи. Отже, сучасні інформаційно-комунікативні технології стануть у нагоді такому студенту, спрощуючи процес спілкування завдяки створенню так званої «природної ситуації».

Ще однією причиною є неналежна увага перевірки засвоєння нової лексики та застосування при її вивченні навчальних стратегій. Обмежені можливості актуалізації нових лексичних одиниць на заняттях змушують студентів інтенсивно повторювати лексику лише напередодні різних форм контролю (тестів, іспитів, тощо). Відсутність циклічності та спіральності у процесі відтворення пройденого лексичного матеріалу зазвичай провокує нездатність запам'ятовувати нові обсяги слів [315, с. 57]. Застосування ІКТ як засобу контролю навіть на початку наступного уроку після ознайомлення з словниковими одиницями дасть можливість закріпити початкові навички спілкування англійською мовою.

Іншою проблемою є небажання студентів формувати та вести власний словник, так як це практикується у школі. Зазвичай вони обмежуються записами на листках, у робочих зошитах. Такі «словникові кошики» не систематизовані, не комплектуються з урахуванням тематичного принципу. Крім того, багатьом студентам притаманна низька навчальна ініціатива, у них нерозвинуте бажання занотовувати невідомі слова, читати додаткову літературу, не передбачену навчальною програмою. Вони не прикладають надмірних зусиль, щоб послуговуватися англійською в позааудиторний час, стимулюючи інтерактивні форми спілкування. Не сприяє формуванню лексичної компетенції залежність від словника при потребі зрозуміти значення слова [316, с.20]. Традиційно такий спосіб є найшвидшим вирішенням проблеми, він не потребує надмірних зусиль, як це буває при застосуванні методу здогадки з контексту.

Подібні «словникові кошики» можна формувати за допомогою сучасних комп'ютерних технологій. Так, одним із прикладів є Інтелект-карта (MindMap) – це графічне вираження процесу мислення. Щоб легше було зробити висновок, або зважити всі «+» та «-», можна використовувати інтелект-карту. Ця креативна технологія також є частиною комп'ютерної. Засновником даної технології є Тоні Бьюзен. На сьогоднішній день існує сайт, на якому розміщено інформацію щодо даної технології, способи застосування та майстер-класи. Окрім всього іншого, з сайту можна завантажити програму для створення власних карт. Досить корисною є дана технологія при вивченні іноземної мови. Вона допомагає створювати логічні ланцюжки з певної теми, занотовувати слова та загальні фрази. Цікавим є факт того, що дану програму можна використовувати у своєму мобільному. Це спрощує процес навчання [317, с. 16].

Слід зазначити, що інколи цьому значною мірою сприяють уподобання викладачів. Роль викладача, звичайно, дуже суттєва і у виборі самої лексики, методів її активізації, що значно знижує у студентів рівень самоконтролю в навчальній діяльності, може зменшувати мотивацію та прагнення до самовдосконалення.

Ми вважаємо, що часто прийоми навчання лексики у ВНЗ спрямовані на те, щоб засвоювати слова як ізольовані одиниці, а не в їх співвідношенні з іншими словами, тобто як функціональні елементи мови. Це зумовлює погане їх запам'ятовування. Лексичні вправи, які на початковому етапі пропонують роботу з антонімами, синонімами, словобудовою, звукобуквенним аналізом, не завжди призводять до вміння правильно використовувати вивчені слова в мовленні. При своїй малоефективності такі вправи ще й неекономні стосовно часу. Студентам, особливо на початковому етапі, у процесі мовлення не доводиться активізувати знання, набуті при виконанні цих завдань, скоріше вони гальмують, а не стимулюють їхнє мовлення [318, с. 115]. Для вільного володіння словом потрібно вміти втілювати його в мовленнєву модель, співвідносити таку модель із різними ситуаціями. Тому особливої уваги

заслуговує процес введення нової лексики за допомогою комп'ютерних технологій, що робить процес навчання цікавим. Вивчення слів і словосполучень охоплює опрацювання їх форм, значень і сфер застосування.

Якщо такі фактори, як форма та значення, широко висвітлені в методичній літературі, то сфера застосування, уміння вживати слово в звичному контекстуальному середовищі, є особливо важливою в процесі комунікації, потребує особливої уваги. Уміння добирати правильне слово є настільки важливим, що деякі дослідники виступають за необхідність вводити та закріплювати його не ізольовано, а безпосередньо в мовленні. Таке бачення виступає реакцією на попередню надмірну увагу до вивчення форми та значення слова за відсутності уваги до вивчення слова в потоці мовлення. Науковці, які досліджували процес формування лексичної компетентності на уроках англійської мови, радять приділяти значну увагу таким вправам, які формуватимуть уміння правильного вживання слова у контексті. Серед таких вправ: перегляд та аналіз уривку з кінофільму [319, с. 57].

Крім поділу лексики на рецептивну та продуктивну, її можна характеризувати за параметрами кількісними (широта) та якісними (глибина) знань. Зазвичай, студенти краще володіють рецептивними (скоріше кількісно, ніж якісно) лексичними знаннями. Сьогодні в багатьох дослідженнях щодо домінантних підходів у вивченні англійської мови пропонується враховувати показник частотності слів. Учені (Nation P., Zimmerman C., Meara P.) виділяють наступні чотири типи: часто вживані слова (2,000 яких складають 75-80% більшості текстів); слова загальнонавчальні, що зустрічаються в більшості навчальних текстів; спеціалізована або технічна лексика, що характерна для відповідних сфер діяльності (близько 1,000), рідко вживані слова (величезна кількість). Згідно з таким поділом пропонується встановити ієрархію вивчення лексики: більшу увагу приділяти першому типу слів і відповідно найменшу – останньому. Допоможе в цьому правильний добір ресурсних джерел, серед яких до традиційних (словники, книги) ми додаємо веб-сайти, що подають списки лексичних оптимумів.

Рекомендуємо студентам наповнювати свій лексичний багаж, читаючи оригінальну наукову та художню літературу, пресу, слухаючи радіо-, теле-, відеотрансляції, дивлячись фільми. Спонукаємо звертати увагу на будь-який англійськомовний матеріал, який оточує нас у повсякденному житті (реклама, бренди, вивіски, знаки, назви фільмів) та робити його аналіз. Корисною буде робота з різними видами словників, які на сьогоднішній день в більшості використовуються в електронному форматі (етимологічним, словником неологізмів, сленгу, тощо) [308, с. 94].

Такі фактори дозволяють говорити про нагальну необхідність не лише розвивати у студентів іншомовну лексичну компетенцію, яка поєднує когнітивну (лексичні знання) і практичну (лексичні навички) готовність, але і спонукати до самостійного опанування лексики за допомогою ІКТ. Продуктивність процесу розвитку лексичної компетенції в ситуації невимушеності засвоєння забезпечується дотриманням таких методичних принципів:

- а) нерозривна єдність позааудиторної та аудиторної роботи з розширеним обсягом лексичного матеріалу при домінуванні останньої;
- б) професіоналізація процесу навчання лексики;
- в) інтеграція деяких форм соціальних мереж Інтернету в процес розвитку лексичної компетенції [320, с. 12].

Отже, лексичний запас безпосередньо впливає на розвиток когнітивного (тезаурусного) рівня студентів - майбутніх учителів іноземної мови. Лексична компетенція стає мовною основою комунікативної компетенції, тому їх можна розглядати в динамічній єдності: лексична компетенція розвивається у процесі комунікативної діяльності індивіда, а комунікативна – удосконалюється разом зі становленням лексичної, тобто такий розвиток взаємопов'язаний, що повинно бути відображено в застосованій методиці навчання іноземній мові [321, с. 187].

Тому для формування лексичної компетенції студентів необхідно створити широку систему вагомих умов в організації навчального процесу та

навчального матеріалу, які впливатимуть на процеси невимушеного запам'ятовування. До таких умов ми відносимо: високу вмотивованість та активну мовленнєву та розумову активність запропонованих викладачем завдань; включення лексичних одиниць, що вивчаються, у зміст цілі навчальної діяльності студентів, широке застосування системного групування лексичного матеріалу, використання асоціативних зв'язків. Щодо обсягу накопичення лексичного запасу студентам запропоновано скласти свої «лексичні сітки», тим самим втілюючи ідею ініціативи в розширенні особистого іншомовного лексичного запасу, який формується за своїми інтересами та потребами, а не за вимогою [322, с. 123].

Ефективність формування лексичної компетенції майбутніх учителів іноземної мови значно підвищиться, якщо реалізуються такі педагогічні умови: професійно-комунікативна спрямованість викладання англійської мови; занурення студентів молодших курсів в активну мовленнєву діяльність; забезпечення тематичного принципу засвоєння лексичного матеріалу; єдність аудиторної та позааудиторної діяльності студентів у формуванні лексичної компетенції із застосуванням сучасних ІКТ [323, с. 181].

Отже, особливо важливим при вивченні англійської є підбір сучасного й автентичного матеріалу, що сприяє розвитку мотивації та свідчить про актуальність обраної мови, її популярність. Доречним і актуальним є використання матеріалів «Англійської хвилі» (DeutscheWelle, DW). Запропоновані DW навчальні матеріали є методично вдалими. Вони містять вправи з лексики, граматики, фонетики для різних рівнів навчання – від A1 до C2. Водночас несуть дуже великий виховний потенціал, оскільки в основу покладено країнознавчий матеріал, що сприяє розвитку кругозору та міжкультурної комунікації, а також позитивно впливає на мотивацію [323, с. 196].